

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.k@regeringskansliet.se

karin.gustafsson@regeringskansliet.se

Ert dnr: Fi2021/03100

Yttrande över – En god kommunal hushållning, SOU 2021:75

Sammanfattning

Nedan sammanfattas Linköpings synpunkter på förslaget.

- Linköpings kommun anser att påverkan på det kommunala självstyret och den ökade detaljstyrningen av till exempel budget, delårsrapport och revisionsuppdraget i relation till problembeskrivningen är för stor.
- Linköpings kommun instämmer i att långsiktighet är viktigt för en stabil ekonomi men det kräver stabila planeringsförutsättningar främst avseende de statliga bidragen.
- Linköpings kommun anser att frågan om reglering av pensionsredovisningen behöver hanteras i kommande proposition.
- Linköpings kommun anser att laglighetsprövningen av rättvisande räkenskaper i årsredovisningen har för stor påverkan på det kommunala självstyret och ansvarstagandet på lokal nivå.
- Det behövs tydligare definitioner av målen i programmet för god kommunal hushållning.
- Linköpings kommun anser att två reserver är onödigt krångligt och är svårt att förklara pedagogiskt. Linköping anser att de kommuner som idag har en resultatutjämningsreserv bör få föra över den till resultatreserven.
- Linköpings kommun anser att flera olika resultat samt flera justeringsposter gör kommunens ekonomi svårtolkad.
- Linköpings kommun anser att på grund av att ett fåtal kommuner använt synnerliga skäl för vidlyftigt inte är skäl till att ta bort synnerliga skäl då det vid stora oplanerade kostnader kan behövas en ”ventil”.

- Linköpings kommun anser att nivån för undantag från krav på reglering av ett negativt balanskravsresultat med hänvisning till att kommunen har en stark finansiell ställning är för högt satt i utredningen.
- Linköpings kommun anser att exploateringsbidrag, investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar inte ska räknas bort i balanskravsjusteringen. För att kommuner som växer och därmed får årliga intäkter från exploateringsverksamheten ska kunna finansiera driftkostnader med anledning av tillkommande investeringar i exploateringsområdena behöver de få tillgodoräkna sig exploateringsintäkterna även i balanskravsresultatet.
- Linköpings kommun anser inte att statistikinsamlingen bör öka och att ökningen bör vägas mot nyttan.
- Linköpings kommun anser att det bör finnas övergångsregler som innebär att de nya reglerna för budget gäller först från och med budget 2024.

I övrigt instämmer Linköping till utredningens förslag.

Generella synpunkter

Utredningen konstaterar att det finns ett problem med efterlevnaden hos en minoritet av kommunerna som inte nått upp till god ekonomisk hushållning och inte klarat balanskravet vid upprepade tillfällen samt använt synnerliga skäl alltför vidlyftigt. Linköpings kommun anser att påverkan på det kommunala självstyret och den ökade detaljstyrningen av till exempel budget, delårsrapport och revisionsuppdraget i relation till problembeskrivningen är för stor.

Linköpings kommun instämmer i att långsiktighet är viktigt för en stabil ekonomi men det kräver stabila planeringsförutsättningar. De statliga bidragen är en viktig intäkt för kommunerna men i dagsläget erhålls information om uppräknings av de generella statsbidragen samt förändrade riktade statsbidrag ofta för ett år i taget.

Pensionsredovisningen

När LKBR (lagen om kommunal bokföring och redovisning) infördes tillstyrkte en majoritet av remissvaren utredningens förslag om pensionsredovisning enligt fullfundsmodellen. Linköpings kommun anser att frågan om reglering av pensionsredovisningen behöver hanteras i kommande proposition. Utredningens förslag om pensionsredovisning enligt fullfundsmodellen var kopplat till marknadsvärdering av finansiella placeringar vilket infördes. Båda behöver hanteras samtidigt.

Laglighetsprövning av rättvisande räkenskaper

Linköpings kommun anser att laglighetsprövningen av rättvisande räkenskaper i årsredovisningen har för stor påverkan på det kommunala självstyret och ansvarstagande på lokal nivå.

Tydligare definitioner av målen i programmet för god kommunal hushållning

Definitionerna av de obligatoriska mål i programmet som kommunerna och regionerna ska besluta om nivå för bör förtydligas bland annat hur internbank ska hanteras.

Nyckeltalen borde även avse koncernen och inte bara för kommunen.

Resultatreserv

Linköpings kommun anser att två reserver är onödigt krångligt och är svårt att förklara pedagogiskt. Linköping anser att de kommuner som idag har en resultatutjämningsreserv bör få föra över den till resultatreserven (inom den begränsning som föreslås för hur stor resultatreserven får vara).

Balanskravsresultat

Linköpings kommun anser att flera olika resultat samt flera justeringsposter gör kommunens ekonomi svårtolkad och även skapar utrymme för kommunerna att lyfta olika resultat att fokusera på i analysen i förvaltningsberättelsen.

Linköpings kommun anser att på grund av att ett fåtal kommuner använt synnerliga skäl för vidlyftigt inte är skäl till att ta bort synnerliga skäl då det vid stora oplanerade kostnader kan behövas en ”ventil”.

Linköping anser att nivån för undantag från krav på reglering av ett negativt balanskravsresultat med hänvisning till att kommunen har en stark finansiell ställning är för högt satt i utredningen.

Nya balanskravsjusteringar

När utredningen skriver att exploateringsbidrag, investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar ska räknas bort i balanskravsjusteringen så hänvisar de till att det är engångsposter som avser tillfälliga händelser. För att kommuner som växer och därmed får årliga intäkter från exploateringsverksamheten ska kunna finansiera driftkostnader med anledning av tillkommande investeringar i exploateringsområdena behöver de få tillgodoräkna sig exploateringsintäkterna även i balanskravsresultatet. Linköpings kommun anser därför att exploateringsbidrag, investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar inte ska räknas bort i balanskravsjusteringen.

Linköpings kommun anser även att utredningen borde tagit ställning till vilka intäkter som ska inrymmas i justeringsposten för exploateringsbidrag,

investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar och vilka kostnader som får exkluderas. Linköpings kommun anser att det bör förtydligas i lagtexten att även kostnader får exkluderas.

Linköpings kommun instämmer i utredningens bedömning att en grundlig genomlysning av främst befintliga poster i balanskravsutredningen bör ske i särskild ordning, men att även balanskravsutredningen i sin helhet behöver utvärderas. Genomlysningen bör ske både utifrån ett redovisningsperspektiv och ett ekonomistyrningsperspektiv.

Tolkningen och bedömningen av vilka poster som ska ingå i beräkningen av realisationsvinster och realisationsförluster måste vara tydlig. Osäkerheten kring tolkningen kan innebära vissa kvalitetsproblem men den skapar också ett handlingsutrymme för kommunen eller regionen själv.

Ett annat problem är kopplat till medelsförvaltningen. Realiserade respektive orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar behandlas olika i årets resultat respektive i årets resultat efter balanskravsjusteringar vilket gör kommunens ekonomisvårtolkad. I årets resultat ingår även orealiserade värdeförändringar eftersom huvudprincipen är att de finansiella tillgångarna ska marknadsvärderas. Orealiserade värdeförändringar ska justeras bort i balanskravsutredningen och ingår inte i årets resultat efter balanskravsjusteringar. För att de finansiella placeringarnas värdeförändring ska påverka årets resultat efter balanskravsjusteringar krävs försäljningar. Det tvingar kommuner och regioner att vissa år realisera värdeökningar för att inte riskera att redovisa ett negativt balanskravsresultat. Andra år kan balanskravsresultatet beräknas bli positivt och då finns ett utrymme att realisera värdeminskningar genom försäljningar. Genom försäljningar före och återköp efter ett årsskifte kan handel med värdepapper således fungera som en resultatregulator utan någon reell betydelse för ekonomin. Årets resultat efter balanskravsjusteringar kan därigenom förbättras.

Budgeten

I förslaget till förändringar i kommunallagen 11 kapitlet 6 § står ”Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret och en plan för ekonomin under en period av tre år där budgetåret alltid ska vara periodens första år.” Linköping anser att det borde stå ”minst tre år” istället då långsiktighet är viktigt.

Utvecklad statistikinsamling

Linköping anser inte att statistikinsamlingen bör öka och att ökningen bör vägas mot nyttan. Om staten vill samla in nya uppgifter bör de istället ta bort andra insamlingskrav då det är omfattande uppgifter som lämnas flera gånger per år.

Införandetidpunkt

Beslut i riksdagen beräknas ske i juni 2022. Arbetet med budget för 2023 påbörjas hösten 2021 och fortgår fram till hösten 2022. Då det är nyval är det ett nytt kommunfullmäktige som beslutar om budget för 2023. Linköpings kommun anser att det bör finnas övergångsregler som innebär att de nya reglerna för budget gäller först från och med budget 2024 så att kommunerna och regionerna ges rimlig tid att ställa om sin ekonomistyrning utifrån de nya reglerna.

För Linköpings kommun

Niklas Borg
Kommunstyrelsens ordförande